

Hind 100 mrk.

Kaval Ants ja Vanapagan

Eesti muistne luulelugu
sõnas ja pildis

Tekst Arn. Kõivult
Joonistused J. Nererilt

„Kiirmüük'i“ kirjastus. Tallinn, 1927.

„Estotrükk“ Tallinn, S. Karja 8 1927

Fr. R. Kreutzwald
pää. ESTV Rahva
Raamatukogu

2-193.835

1. Sulast kauplemas

Vanapagan — tobe mees —
 Oli püsti häda sees:
 Talus tal kõik upakile,
 Tööjärg täitsa ripakile.

Viimaks naine annab nõu:
 — „Kui sul töö käib üle jõu,
 „Eks siis mine, sarviline,
 „Palka töömees tarviline.“

Reisile nüüd asus tont,
 Paunas — leib ja lihakont,
 Maantee kraavist õige pea
 Leidis mehikese hea.

Nimeks mehel — kaval Ants
 Ainsaks,sooviks — lust ja tants
 Teendri-kaup ei olnud paha:
 Sarvik töötas tündri raha.

Selle eest Ants täitma peab
 Kõik, kuis Sarvik soovib, seab,
 Kuid ka sarvik omalt poolt
 Antsu eest peab kandma hoolt:

Kui ta sulast sõimaks, näriks,
 Siis Ants koti kulda päriks,
 Kui ta sulast vemmeldaks —
 Oleks trahviks sama maks.

2. Võidu jooksmas

Olles juba koduteel,
Pärib Pagan Antsult veel,
Kas tal kerge kont ja keha,
Kas ta virgalt tööd võib teha.

— „Ära karda, peremees,
„Selles mina kõigist ees —“
Hüüab Ants, ja pajatab,
Nii, et kaasik kajatab:

— „Hurjuh, armas noorem
vend,
„Näita õige korraks end!“
Jänes põõsas magas just;
Kuuldes seda karjatust —

Krapsti! püsti kähvatas,
Hirmul jooksu sähvatas.
— „Püüa kinni noorem vend,
„Siis ma alles näitan end —“

Ütleb Ants — ja vana tont
Juba jookseb nagu ront —
Läbi metsa, läbi vee
Tuulekiirul läheb tee.

Jooksis Sarvik asjata,
Jooksis end poolsurnuks ta,
Padrik lõhkus näo ja naha,
Jänesest jäi Pergel maha.

3. Kivi viskamas

Koju jõudes, lausub Pagan:
 — „Oled kerge küll kui hagan,
 „Aga, tehes rasked tööd,
 „Vaevalt sa mind ülelööd.

„Nüüd ma võistelda ei soovi,
 „Homme teeme teise proovi:
 „Kive loobime siis võidu,
 „Küll ma, vennas, teen sul'
 sõidu!“

Ants aga päikesetõusu a'al
 Juba luusib põllu ra'al,
 Lõo ta seal lõksu võtab,
 Tasku peidab koju tõttab.

Pergel teda ootab juba,
 Käes — suur kivi nagu tuba,
 Võtab hoogu, laseb valla,
 Paiskab otse pilve alla!

Ants nüüd laseb linnu käest,
 Nagu viskaks kõigest väest,
 Linnukene — üks-kaks-kolm —
 Kadus nagu tuhk ja tolm.

Vanapagan ähib: „Pime!
 „See on alles ilmaime!
 „Näe ei kuku kivi maha:
 „Kinni jäi vist pilve taha.“

4. Rammu katsumas

Vanapagan tundis häbi,
Et nii rängalt kukkond läbi,
Sellepärast kutsub ta
Antsu rammu katsuma.

Ants see kostab: „Tead
ammu,
„Et mul otse raudne rammu,
„Tule, maadle enne sa
Minu vana isaga:

„Kord sind vana maha
paiskab,
„Missiisnoor veelaega raiskab!“
Nõnda rääkis Ants, ja siis
Pergli paksu metsa viis.

Seal oli kuuse juure all
Karukoobas sügaval.
Ants nüüd lausub: „Peremees,
„Taat siin magab koopa sees,

„Teibaga tad togi vähe,
„Küll siis tuleb taip tal pähe.“
Vanapagan suskab korra,
Karu tegi „jorra-jorra“,

Kargas välja välguna,
Sasis rahurikkuja.
Sarvik palus: „kulla-pai,“
Aga sauna siiski sai!

5. Pasunat puhumas

Tahtes iga hinna eest
Äravõita sulast-meest,
Võtab Sarvik pasuna,
Kutsub võidu puhuma.

Puhub nii, et tuiskab muld,
Antsu silmad löövad tuld,
Maapind põrub, väriseb,
Pilvgi lõhki käriseb . . .

Räägib Ants: „Kord rahvas
„Et mu vilel suurem vägi: [nägi,
„Vile mul läks nõnda heast’,
„Et viis rahval silmad peast,

„Sellepärast, peremees,
„Silmad kinni seo mu ees!“
Vanapagan tegi nüü,
Silmad kinni siduski.

Ants aga hakkas vitsaga
Tondi nägu uhtuma,
Pani vitsa vuhisema,
Viledasti tuhisema.

Pergel — silmi sugema,
Armupalveid lugema:
— „Jäta, jäta, kulla hõim!
„Sinu vilel kole võim!“

6. Kätt pigistamas

„Mul on jõudu“—kelkis tont:
 „Käsi kõva nagu kont:
 „Kui ma kivi pihus suruks —
 „Pigistaks ta kohe puruks.“

Antsul süda sähvab sees,
 Et nii kelgib peremees,
 Sellepärast kutsub ta
 Tonti käsa suruma.

Ants läeb tutva sepa juure,
 Taob seal teraskinda suure,
 Tõmbab õhtul selle kätte
 Ja siis astub Pergli ette:

Pergel kinnast pitsitab,
 Kaval Ants see itsitab,
 Ütleb naerdes: „Tohoo hull,
 „Kibegi ei ole mul!“

Haarab tondi käpa Ants —
 Kohe lahti valutants!
 — „Ai-ai, vennas, aitab jahti,
 „Lase lahti, lase lahti!

„Sul on tõesti kange käsi,
 „Ega see ka töölgigi väsi:
 „Tunnen seda pigistusest,
 „Vaevapiiske higistusest.“

7. Vägi pulka vedamas

Sarvik soovib Antsuga
Vägi pulka vedada.
Ants küll hinges sajatab,
Aga siiski pajatab:

— „Praegu pole selleks
mahti,
„Õhtul aega küllalt jahti!“
Ise aga kohe siis
Aida juure keti viis,

Seadis palgi taha paika,
Keti otsa köitis kaika.
Ning kui jõudis hämar öö —
Algas rammuproovi töö:

Sarvik vinnab nii mis kole,
Kuid muud tagajärge pole,
Kui et aidasein teeb „raks“,
Seinapalgid—„naks“ ja „naks!“

„Selga vastu seinä toetan,
„Siis on kaigast kisku toekam,
„Kuid mu selja surumisel
„Aida sein, näe, purumisel“—

Lausub Ants. Tont ehmatab,
Antsu võitjaks kuulutab,
Hüüab: „Jäta, sina mait,
„Muidu laguneb mu ait!“

8. Põtra püüdmas

Käies kodunt kaugel väljas,
 Olid Ants ja Sarvik näljas,
 Ants näeb põtra künka peal,
 Hüüab: Vaata, jänes seal!

Jookse, püüa kinni ta,
 „Ei siis nälg meid näpista!“
 Sarvik usub hullu juttu,
 Pistab jooksma imeruttu,

Varsti loom ja jahimees
 Kadund paksu metsa sees;
 Ootab Ants, kuid tagasi
 Enam tont ei tulegi.

Ants siis õhtuks koju tõttab,
 Sarvik ta seal vastu võtab,
 Kiidab: „Ants, ah, sa ei tea,
 „Kuivõrd jänes maitstes hea!“

Vaatab Ants — jah, tõsi taga:
 Põdrast järel kondid aga!
 Ants on tusane, et nii
 Õnneks püük läind ometi:

Tahtes Perglit narritada,
 Tühjalt jooksma õrritada,
 Aga tont, näe, kõigega
 Illusti saand hakkama!

9. Tornist alla hüppamas

Vanapagan Antsuga
Läksid ükskord reisima,
Naabruskihelkonnas seal
Nägid torni künka peal.

Ants siis äkki peatas,
Paganale teatas:
— „Kes siit tornist hüppab alla,
„See on vapraim üle valla.“

Pagan — torni krobinal,
Kaval Ants — see kannul tal,
Astub aknalugi taha,
Viskab aknast kuue maha,

Ise hõikab: „Kuhu jäed?
„Ma ju lendan, nagu näed!“
Paganal ei enam mahti,
Laseb muudkui aknast lahti,

Läbi õhu tuhiseb,
Vastu kivi vuhiseb,
Püüab tõusta, hõõrub keha,
Häältki maas ei suuda teha.

Ants siis aknast pistab pea,
Naerab: „Sul polnd hüpe hea,
„Sul vist keres valu-piin,
„Mina aga juba siin!“

10. Püssi laskmas

Sarvik hankis püssi-raua,
Õppis märgilaskmist kaua,
Viimaks kutsus Antsu ta
Võidu laskma endaga,

Ütles: „Enne lased sa,
„Pärast seda tõmban ma.
„Ronin puusse siia vasta,
„Katsu mulle pihta lasta.“

Antsu püssist tinakuul
Vingub lendu nagu tuul,
Kuul ei tondil teinud kihku:
Pagan püüdis kuuli pihku!

Raudse kuuliga siis Ants
Põrutab, et püss teeb „prants“
Sarvik ei saand kuuli kinni,
Hüüab: „Eks sa veel kord pinnil!“

Hõbekuuliga käib pauk,
Kahmab nüüdki sarvik-rauk,
Aga kuul käib käest läbi,
Tondil — valu, hirm ja häbi. . .

Hõikas Ants: su kord on
nüüd“,
Aga kostab tondi hüüd:
„Kuidas lasen, sina, hull,
„Kui on käsi katki mul?!“

11. Võidu niitmas

Heinatöö ei anna mahti,
Pole aega laisalt vahti,
Sarvik ütleb: „Läheme
„Homme võidu niitma me.“

Ants on nõus, kuid salaja
Heinamaale tõttab ta,
Niidab nii, et otse tehib,
Suure lapi maha vehib.

Teisel päeval mõlemad
Heinamaale astuvad,
Ants siin Sarvikule ruttu
Räägib alandlikku juttu:

— „Niitma eemale ma läen,
„Muidu sulle jalgu jäen.“
Sarvik — nõus, ja kohe ka
Hakkab niitma hoolega,

Uhub maha puhmad, puud,
Mättad, kannud ja kõik muud.
Sellest vikat nüriks saab,
Sarvik seda teritab.

Aga Ants ju hüüab tad:
— „Mina ees su'st hulga
maad!“

Pagan tõttab vaatama,
Peab tõde jaatama.

12. Rukkid lõikamas

Kõnnib põllul Vanapagan,
Leiab — vili kuiv kui hagan,
Hakkab Antsu hõikama:
— „Mine rukkid lõikama!“

Ants see aida juure läeb,
Vaka rukkid valmis säeb,
Lõikab iga tera pooleks,
Nagu oleks see ta hooleks.

Nõnda mitu päeva ta
Äraviitis asjata,
Kuna põllul vili tahe,
Kõrrelt pudenes kui rahe.

Viimaks sarvik juhtus juure,
Leidis tangu-kuhja suure,
Nõnda suur oli tangu rohkus,
Et tont otse ära kokkus,

Hakkas Antsult vihaga
Asja üle pärima.
Ants siis kostab rahuga:
„Sinu käsku täidan ma:

„Käksid rukkid lõigata —
„Neid siin lõikan noaga.
„Arvan nii sai päris hea,
„Teisiti ei teha tea.“

13. Nõusid vitsutamamas

Tahtes lustil aega veeta,
Mõtleb Pagan õlut keeta,
Ja, et käärimise jõud
Lõhki ei lööks õllenõud —

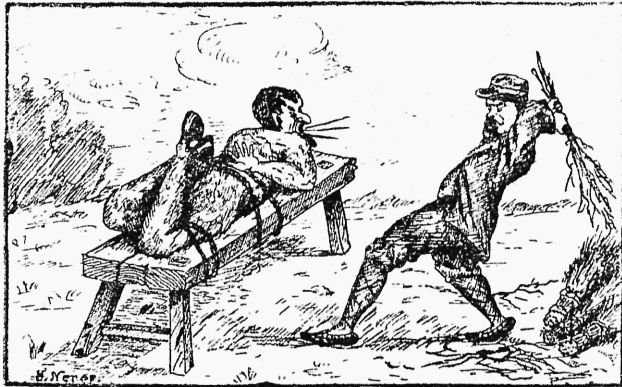
Käsib Antsu sarviktaat,
Et saaks iga õllevaat
Keskelt, ülevalt ja alt
Vitsutatud tugevalt.

Ants see otsib kaika suure,
Läheb õllenõude juure,
Ja neid materdab mis suudad,
Pilbasteks kõik vaadid muudab.

Niig kui käsil viimne vaat —
Jõuab juure Sarviktaat,
Imestades käsi laotab,
Oma külma rahu kaotab.

Aga Ants end kavalalt
Päästab tondi viha alt,
Ütleb: „Jälle hoolsust näitsin,
„Sinu käsu täpselt täitsin:

„Vitsutada käksid nõud —
„Tegingi, mis lubas jõud,
„Sugesin nad läbi nii,
„Et kõik katki viimseni!“

14. Nahka kuldamas

Sarvik Antsu tööga tüütab,
 Ants ta vastu viha süütab,
 Püüab ikka, kui saab mahti,
 Vingerpussi lasta lahti.

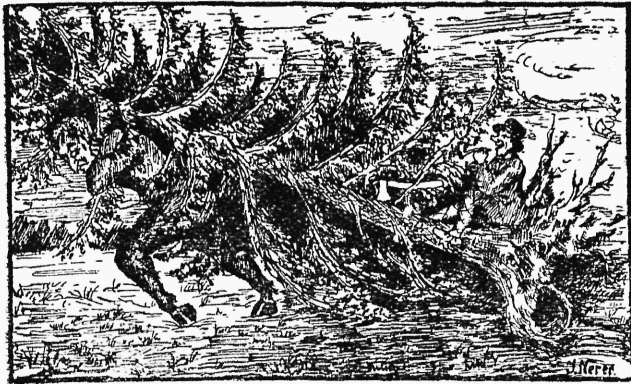
Ants siis seletab, et see
 Kibe tunda natuke,
 Nii, et kinni siduma
 Tondi pingile peab ta.

Kord ta luuda kokku passib,
 Sarvik küsib — mis ta rassib?
 Vastab Ants: „See töö on
 raske,
 „Leidsin mitu nõiakaske,

Tont on nõus — ja kohe siis
 Algab kulla-vitsa viis:
 Üle kintsu — „niu“ ja „näu“,
 Üle selja — „pliu“ ja „pläu“!

„Nendega nüüd hakkam ma
 „Rahval nahka kuldama.“
 Pagan kohe paluma:
 — „Eks sa kulda minul ka!“

Pagan viimaks paluma,
 Haledasti huluma:
 — „Las mul jääda nahk kuis oli:
 „Kuldamine väga vali!“

15. Kuuski koju viimas

Vanapagan Antsuga
Läksid kuuski kitkuma,
Äkki Antsul kõhuvalu,
Sarvik appi tad ei palu,

Rapib mullast võimsad juured,
Kisub välja kuused suured.
Sasib kuused ladvust kinni,
Käseb: „Sina tagant pinni!“

Ants siis hakkab arvamaie,
Lugukaupa-lugemaie:
— „Kümme, sada, tuhat täis,
„Metsas veelgi lisa näis . . .“

*) Susi, soed — hunt, hundid.

Pagan küsib: „Mida loed?“
Kostab Ants: „Näh metsa soed!“*)
Vanapagan hirmuga
Pistab jooksu kuuskiga,

Ants see hüpab juurte taha,
Hoiab, et ei lendaks maha,
Otse välgukiiruga
Kuusejuurteil sõidab ta.

Alles koduväras
Hirmund Pergel peatas,
Ise tänab kelmi meest:
— „Aitäh hoiatuse eest!“

16. Ust kinni panemas

Metsa läheb peremees,
Ütleb: „Ants ma astun ees,
„Sina mulle järgi tuled.
„Aga enne ukse suled,

„Et ei pääseks sisse keegi.“
Antsul tühi töö on seegi:
Otsib haamri, naelakasti
Ja siis naelad tihedasti

Ringi ukse sisse taob,
Piidast piita plangud laob,
Kinni naelutab ka need,
Ise läheb oma teed.

Õhtul hilja mõlemad
Metsast koju tulevad,
Vanapagan katsub ust,
Palgel paistab viha must.

Antsukene — pajatama:
— „Ära hakka sajatama,
„Ise käksid hiljuti
„Ukse kinni panna nii,

„Et ei pääseks sisse keegi —
„Eks nüüd täidetud käsk seegi?
„Näed ju ise väga hästi,
„Et ma teinud nii, kui kästi.“

17. Peenraid puhastamas

Tööd on ohtralt suve a'al
 Metsas, aasal, nurme raal,
 Aia jaoks ei aega ole,
 Peenrad rohtund nii mis kole.

Siiski tont kord mahti saab,
 Sulast kohe käsutab,
 Ütleb: „Mine aeda sa
 „Peenrad ärapuhasta!“

Ants nüüd kohe aeda tõttab,
 Puhastuse ette võtab,
 Rohu, aiaviljaga
 Ühteviisi toimib ta:

Ei siin ole enam nalja,
 Kõik sai kistud järjest väljal
 Kui siis Sarvik seda nägi,
 Valdas teda vihavägi.

Aga Ants ei ole loll,
 Lausub: „Kuule armas koll,
 „Ei sa tohi vihastada:
 „Käksid peenraid puhastada,

„Peenrad puhtad nüüd kui
 „Järel ainult lage muld.“ [kuld,
 Sarvik taipab, peab suud:
 Tal ei jää ju üle muud.

18. Reht peksmas

— „Mine, Ants ja peksa
 reht,
 „Aga töö see olgu eht,
 „Anna mehemoodi valu.
 „Ära häbista mu talu.“

Nõnda rääkis Vanatühi,
 Noh, ja Ants ei pea pühi:
 Kohe rehe juure tõttab,
 Võimsa vembla kätte võtab,

Sellega siis annab valu
 Hoonele, et kajab salu.
 Katus kohe laguneb,
 Sein see aina praguneb.

Vanasarvik hirmuga
 Tormab teda keelama:
 — „Ants, kas oled hulluks
 läind?
 „Kes on sarnast asja näind?!“

Ants tal vastab lõõtsutades,
 Võimast vemmalt õõtsutades:
 — „Reht su käsul peksan ma,
 „Ära tule segama!“

Vanatühi huluma,
 Vappert sulast paluma:
 — „Mine tупpa, lõunat söö,
 „Ma teen ise seniks töö!“

19. Sauna kütmas

Tont end tahtis loputada,
Laval leilis soputada,
Sellepärast tegi juttu:
— „Küta ära saun, Ants, ruttul!“

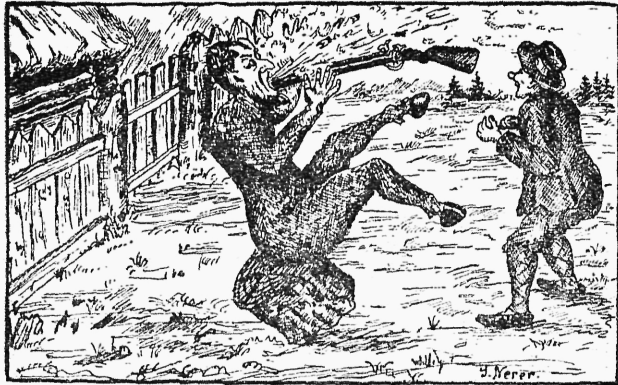
Noh, ja Ants ei viivita,
Sauna juure tõttab ta.
Sauna juure tõttab ta,
Pistab sauna põlema.

Ja kui tuli hoogu võttis —
Siis Ants tondi juure tõttis,
Kutsub tondi vaatama,
Kuidas käsu täitnud ta.

Sarvik vihas kahvatab,
Aga Ants see jahvatab:
— „Ära tõsta söimuhealt,
„Täitsin käsu täpipealt:

„Ärakütta sauna sa
„Käksid suure rutuga.
„Palgikaupa ahju ta
„Oleks võind küll kanda ma,

„Kuid see oleks aega
raiskand,
„Kui tad oleks ahju paiskand,
„Sellepärast kohapeal
„Põlema ta panin teal.“

20. Piipu suitsetamas

Ants oma püssi määris,
 nühkis,
 Tuleriistalt roostet pühkis.
 Püssi näinud pole tont,
 Küsib: „Misjaoks on see ront?“

Ants ei vastust võlgu jäe,
 Lausub: „Noh kas sa's ei näe —
 „Minu vana piip on see,
 „Kui sul lusti proovi tee!

Sarvik suitsetama tõttab,
 Püssiraua suhu võtab,
 Ants siis trikkelt nõksatab,
 Kuke alla plöksatab.

Kohe kõlab hirmus pauk,
 Pikali käib Sarvik-rauk,
 Naela haavleid alla sööb,
 Silmist suitsu välja lööb,

Tuli kõrvetab tal suud,
 Laksu löövad lõualuud.
 Viimaks suure vaevaga
 Ennast püsti vinnab ta,

Hoigab: „Oled hirmus mees:
 „Kole tubak piibu sees,
 „Ei ma seda suitsu kannan,
 „Ära mulle enam anna!“

21. Sõrmi soojendamas

Ants läks metsa kiiluga
 Palki lõhki ajama,
 Tagus sisse kiilu suure —
 Äkki Sarvik tuleb juure,

Ise külmetab mis kole,
 Sest et ilm just soe ei ole.
 Ants tad trööstib: valmis pea
 „Sõrmesoojendaja hea,

„Pista palgi-prakku käed,
 „Siis saad sooja, küll sa näed!“
 Sarvik usub Antsu juttu,
 Pistab sõrmed prakku ruttu,

Samal silmapilgul Ants
 Kiilu välja kopsab — prants!
 Sarvikul nüüd pole nalja:
 Ei saa enam käsa välja,

Möirgab valuga kui härg,
 Endal keha higist märg.
 Viimaks siiski nahata
 Näpud lõhest kisub ta,

Valu pärast märatsedes,
 Sulasega käratsedes:
 — „Oh sa neetud Antsu-suli,
 „See on palavam kui tuli!“

22. Küüsi raiumas

Ants kord kiitleb tondi ees:
 — „Olen nõnda osav mees,
 „Et võin kirvehoobiga
 „Pikki küüsi kärpida.“

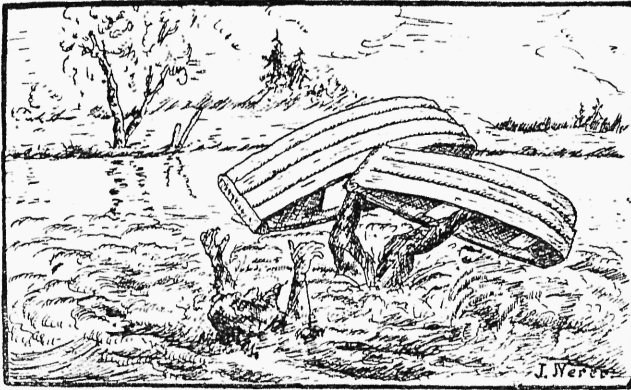
Sarvik Antsu loba usub,
 Sõrmed paku peale rusub,
 Ütleb ise: „Eks siis püüa
 „Küüneotsad maha lüüa.“

Antsu kirves vuhiseb,
 Hoogsalt alla tuhiseb,
 Raksub korraks tondi käpp —
 Ja on läindki terve näpp!

Vanapagan hulub, neab,
 Näpukontsa pihus peab,
 Ants tad aga lohutab,
 Veelgi rohkem kohutab,

Öeldes: „Noh, kas pole hull,
 „Seekord hoop läks mööda mul,
 „Aga kui ei usu sa,
 „Et võin täpselt lüüa ma,

„Siis pead teise näpuga
 „Katset uuest' kordama.“
 Pagan vastu: „Usun niigi,
 „Et sa osav üle riigi.“

23. Kala püüdmas

Tondil himu kalu süüa,
Ants tal ütleb: „Eks siis püüa,
„Kohe järvele nüüd mine,
„Pastlapaar seal imeline;

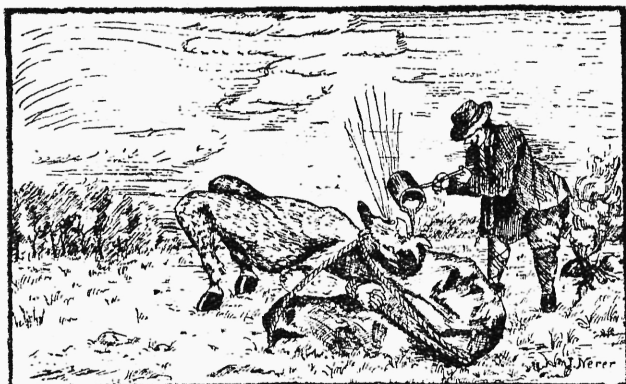
„Pane sa nood pastlad jalga
„Ja siis kalapüüki alga.“
Sarvik kohe randa läeb,
Kus kaks paati kõrvu näeb.

Varsti järvel kõnnib taat —
Teises jalas teine paat!
Äkki aga tuli häda,
Nii et asi päris mäda:

Tõusis tugev tuulehoog,
Mässule löi vetevoog,
Paadist paat siis kaugenes,
Tondi rammu raugenes,

Järve sarvik supsatab,
Leinetesse lupsatab,
Surmahirmul kisab vees
Sissekukkund kalamees!

Alles suure vaevaga
Jälle randa jõuab ta,
Ise kalu sajatab
Nii, et kaasik kajatab!

24. Silmi arstimas

Sulatas Ants korra tina,
 Sarvik pistis juure nina,
 Küsib: „Ütle kallis mees,
 „Mida keedad paja sees?“

Vastab Ants: „Kas sa ei tea,
 „Et see — silmarohi hea?“
 Vanapagan paluma:
 — „Luba, luba mulle ka!“

— „See on väga valus rohi“ —
 Kostab Ants: „Ja tad ei tohi
 „Sulle anda enne ma,
 „Kui saad kinni seotud sa.“

Tondi pikali ta seab,
 Köiega siis kinni veab,
 Tinapanni kätte kahmab,
 Tina tondi silma plahmab.

Kostab kange rasvasärin,
 Tondi liikmeid valdas värin,
 Hulub ta kui marutuul,
 Ning kaob metsa nagu kuul.

Ants tal' kurjalt järgi hüüab:
 — „Iga nolk kah rohtu püüab!
 „Eks ma ütelnud — sa ei kanna,
 „Mis sa mangud: „anna, anna!“

25. Habet kuldamas

Ants kord palju pigi vajas,
Seda katlas kuumaks ajas,
Äkki kostab tondi heal:
— „Ütle, Ants, mis keedad
seal?“

Ants on kaval võllaroog,
Valdab teda kelmus-hoog,
Sõnab: „selles katlas ma
„Tahan habet kullata.“

Pagan palub omal ka
Habe katta kullaga,
Ants tal' vastab: „Eks ma tee,
„Kuid pikk toimetus on see,

„Habet katlas hoidma sa
„Pead, kuni tulen ma.“
Tont nüüd istub katla ees,
Pigi ammu hangund sees,

Istub teise õhtuni —
Aga Ants ei tulegi,
Kauem istu tont ei jõua'
Kisub pigi seest ta lõua,

Habe pigi sisse jäeb,
Siis ka Ants ta juure läeb,
Riidleb: „Oodand veel üks öö,
„Nüüd on mokas kogu töö!“

26. Nõu pidamas

Sarvik hakkas arvamaie,
 Kõikipidi kaalumaie,
 Kuidas leping luhta a'ada,
 Kuidas Antsust lahti saada.

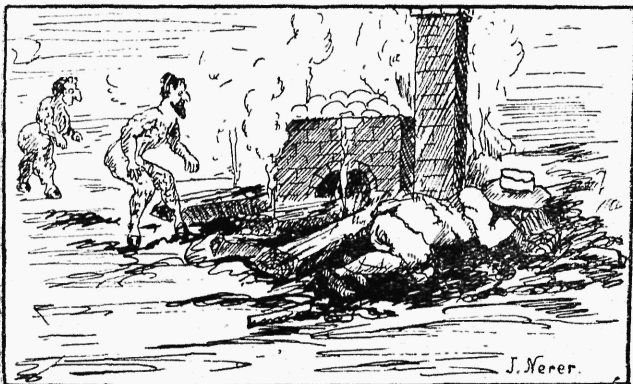
Kutsub kokku lapsed, naise,
 Kaebab: „Ants on nagu paise,
 „Mis mind vaevab päevad, ööd,
 „Ärarikub kõik mu tööd.“

Naine kohe pajatama,
 Antsu kurjalt sajatama:
 — „Ants on ära tappa vaja,
 „Muidu hakkub kogu maja.

„Saunas ikka magab ta,
 „Sauna ukse suled sa,
 „Pistad tule sauna räästa,
 „Ei siis Antsu miski päästa.“

Tondi meel nüüd väga hea,
 Tootab nõnda teha pea,
 Tondi vördjad löövad tantsu,
 Parastavad Kaval-Antsu.

Aga aia tagant sealt
 Ants kõik sala kuulis pealt,
 Mõtleb: „Ei m'ust lahti saa,
 Nupukam teist olen ma!

27. Sulast surmamas

Õhtul Antsukene vakka
Magama läks aida lakka,
Sauna jättis teki, koti,
Pannes sinna palgi-noti.

Õösel sarvik sauna läeb,
Palki teki all sääl näeb,
Arvab Antsu olema
Pistab sauna põlema.

Mahapõles sauna-tare
Hommiuks jäi ahervare,
Ants siis sooja tuha peale
Vinnas pikali end teale.

Varsti pagan juure rühib,
Vaatab — hirmul silmi nühib,
Seisab nagu peata:
Kaval Ants on veata!

Pagan vihas huuli närib,
Viimaks siiski Antsult pärib;
— „Kas oli tuska tukkudessa,
„Või oli palav puhatessa?“

Ants see kostab haigutades,
Mõnul mokke maigutades:
— „Kaunis soe oli sauna-maja
„Nii, et vaipa polnud vaja.“

28. Kodunt põgenemas

Ants veel rohkem tonti
 vaevab,
 Talle ikka auku kaevab,
 Sarvik kardab tad kui tuld,
 Ütleb: „Võta kõik mu kuld,

„Võta metsad, maa ja maja,
 „Mulle miskit pole vaja,
 „See on küllalt kõrge hind,
 „Ära ainult piina mind!“

Aga Ants ei rahu anna,
 Püüab ikka põõna panna,
 Ajab asjad hoopis rappa,
 Tahab tonti ära tappa,

Sarvik lasi nina norgu,
 Nina norgu, saba sorgu,
 Kogus öösel kokku pere,
 Rändas üle Põhjamere,

Lasi jalga Lapimaale,
 Pani pakku Rootsi raale.
 Antsule jäi Pergli talu,
 Majad loomad nurm ja salu.

Kullakelder, hõbepajad,
 Jõgi, järv ja raba-rajad,
 Tast sai kõige rikkam mees,
 Kumrardavad kõik ta ees.

2.50 / 2193.835
0733248

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU

Z-196130